

อาลัยรัก ข้า พงศ์หิรัญ

เกมบริดจ์ อังกฤษ

๑๖ สิงหาคม ๒๕๑๕

ข้า เพื่อนรัก

ถึงแม้ว่ามัจจุราชจักได้พรากข้าไปจากโลกนี้แล้วก็ตาม ผมก็ยังขอเขียนถึง
ข้า เสมือนหนึ่งข้ายังมีชีวิตอยู่ ถ้าคนเรามีวิญญานและวิญญานของข้าไปสู่
สุคติแล้ว ข้าก็ยังรับฟังเพื่อนได้ต่อไปอย่างดี หรือถ้าคนเราไม่มีวิญญาน
อย่างน้อยจดหมายฉบับนี้ก็คงจะมีประโยชน์อยู่บ้าง ที่จะให้คนรุ่นหลังได้ทราบ
ว่า คนดี ๆ อย่างข้าก็มีอยู่ในสมัยนี้

ผมขอเขียนในนามของเพื่อนธรรมศาสตร์บัณฑิตร่วมรุ่น มกราคม ๒๔๗๙
รุ่นของเรามีการอบรมเป็นรุ่นแรก โดยที่พวกเราเมื่อสอบไล่ได้ครบตามหลัก
สูตรชั้นปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองแล้ว ได้
ร่วมกันร่วมนอน ร่วมใจกันอย่างสนิทสนมและรักใคร่กันฉันพี่น้อง รุ่น ธ.บ.
ของเรานี้ที่ข้า (ร่วมกับเพี้ยน มณีรัตน์) ได้เป็นเจ้ากัเจ้าการ จัดให้ได้พบปะ
กันอย่างน้อยปีละครั้ง ข้าต้องเห็นคเห็น้อยในการจัดการเสียเวลา เสียเงิน
ส่วนตัว เพื่ออำนวยความสะดวกให้เพื่อนฝูงได้พบกัน สงสรรค์กัน ได้ถามทุกข์สุขกัน

ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เคารพซึ่งกันและกัน และมีความรักใคร่สามัคคีกัน กระทั่งถึงขั้นจนทุกวันนี้ พวกเรา ธ.บ. รุ่นนี้ทุกคน เป็นหนี้บุญคุณข้าอย่างเหลือหลาย เพราะใครก็ตามทำให้เพื่อนรักใคร่สนิทสนมกันยิ่งขึ้น ใครก็ตามก่อความรักความสามัคคีให้มีมากขึ้นในหมู่มนุษย์นี้ย่อมเป็นผู้ควรแก่ความรักความนิยมจากหมู่มนุษย์นี้

ข้าเอ๋ย บรรดาเพื่อนของข้า เราย่อมทราบดีว่า ใครตกทุกข์ได้ยาก จะมาหาข้าหรือไม่ก็ตาม ข้าต้องช่วย อย่างน้อยก็เอาใจเอาปากช่วย และที่ช่วยไ้มากกว่าใจและปากก็มีหลายต่อหลายคน ข้าหนึ่งดูกายไม่ได้ เมื่อผมมีตำแหน่งสำคัญในราชการ ข้าพญากับผมหลายครั้งว่า เพื่อนคนนั้นคนนี้เป็นคนดีนะ กำลังลำบากควรช่วยเขา คนที่มีเมตตาจิตอย่างข้านี้แหละที่เป็นคนดี และเป็นคนดีแน่

ผมขอเขียนในนามของผมเองด้วย เพราะทราบเรื่องส่วนตัวของข้ามาก ดีพอใช้ว่า ข้าเป็นพลเมืองดีอย่างไร เป็นผู้ที่ประกอบสัมมาชีวะควรสรรเสริญเพียงใด ข้าเป็นทนายความมาตั้งแต่สำเร็จการศึกษา ไม่เคยมีตำแหน่งสำคัญในราชการ แต่ก็จะหาคนไทยที่มีความซื่อสัตย์สุจริต รักชาติรักสงคมไทยเกินไปกว่าข้าในสมัยนี้หายากนัก

และผมก็ทราบดีด้วยว่า ข้าเป็นสามีที่ดี เป็นพ่อที่ดีอย่างไร คุณลำไย ภรรยาของเพื่อนได้ล่วงลับไปแล้ว ๒๐ ปี เมื่อมีชีวิตอยู่ก็วางใจได้ว่า ข้าซื่อสัตย์ต่อภรรยาเพียงใด และตั้งแต่ข้าเป็นหม้ายมาร่วม ๒๐ ปี ข้าไม่เคยคิดนอกใจ ไม่เคยคิดมีคู่ครองใหม่ เลี้ยงลูกมาด้วยดีตลอด ลูกของข้า ๖ คน เป็นแพทย์ปริญญา ๓ คน เป็นนิติศาสตร์บัณฑิต ๑ คน และกำลังจะเป็นบัณฑิตทางทันตแพทย์ และทางครุศาสตร์อีก ๒ คน หลาน ๆ ของผมควร

ภาคภูมิใจที่มีพ่ออย่างข้า

ชาวไทยเรามากจะเคยตัว คิดแคบ ยกย่องแต่ผู้มีอำนาจ ผู้มีตำแหน่งสูงในราชการ น่าจะเปลี่ยนอคติเสียที เพราะคนอย่างข้า ราษฎรสามัญอย่างข้า เป็นผู้สมควรแก่การยกย่องนับถือ ผู้ที่ควรแก่การยกย่องและเคารพ คือผู้ที่ทรงไว้ซึ่งคุณธรรม มิใช่ผู้ที่ทรงอำนาจ แต่ไร้คุณธรรม

หน้าที่นักกฎหมายหมายความอย่างข้า ต้องปฏิบัติตนอยู่ในจรรยาบรรณ ทนายความก็เป็นส่วนประกอบสำคัญแห่งขบวนการยุติธรรม เพื่อน้อย นอกจากข้าจะทรงไว้ซึ่งความเมตตา มุทิตาต่อลูกความ และนอกจากข้าจะเป็นที่พึ่งแก่ผู้ที่เดือดร้อนในเชิงคดีแล้ว ข้ายังปฏิบัติหน้าที่สมเป็นหลักสำคัญส่วนหนึ่งแห่งกฎหมาย ความยุติธรรมและความชอบธรรม บ้านเมืองใดใช้อำเภอใจเป็นกฎหมาย บ้านเมืองใดปราศจากเสรีภาพและความชอบธรรม บ้านเมืองนั้นเท่านั้นว่า ชาติชื่อแป่ ภัยพิบัติมักจะเกิดขึ้นได้โดยง่าย

ข้าเพื่อนรัก ผมจะเรียกร้องให้ข้าคืนชีพมาก็ทำไม่ได้ ทำได้อย่างเดียวคือเขียนแสดงความอาลัยรัก ขอให้ความดีความงามความสัตย์จริงของเพื่อน จงบันดาลให้บุตรของข้าทุกคน ได้รับมรดกความดีตกทอดจากเพื่อน โดยประสบแต่สันติสุข มีเสรีภาพ และมีความเจริญอันเป็นสิทธิของข้า และหลาน ๆ อย่างชอบธรรม

คงจะพบกันอีกในไม่ช้า
ด้วยความรักและอาลัย

ตีพิมพ์ครั้งแรกใน

หนังสือที่ระลึก ข้า พงศักรัญญ์ ๒๕๑๕